

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.475.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 12397 Pana Posła Krzysztofa Piątkowskiego, w sprawie renty wdowiej, proszę przyjąć poniższe informacje.

Ustawa z dnia 26 lipca 2024 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1243) wprowadziła od 1 stycznia 2025 r. nową regułę zbiegu prawa do renty rodzinnej po zmarłym małżonku z prawem do własnego świadczenia o charakterze emerytalno-rentowym. Zgodnie z ustawą, w przypadku zbiegu prawa do tych świadczeń, począwszy od 1 lipca 2025 r., jedno świadczenie wypłacane jest wdowie lub wdowcowi w całości, zaś drugie w wysokości 25% (w okresie przejściowym, tj. od 1 lipca 2025 r. do 31 grudnia 2026 r. będzie to 15%). Przywołany akt wprowadza nową regułę zbiegu prawa do nabytej renty rodzinnej, którą wnioskodawcy ustawy nazwali „rentą wdowią”.

Zgodnie z przepisami ustawy osoby ubiegające się o ustalenie nowej reguły zbiegu prawa do renty rodzinnej po zmarłym małżonku z prawem do innego świadczenia emerytalno-rentowego muszą spełnić warunki:

- osiągnięcia wieku emerytalnego określonego w art. 24 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;
- pozostawania we wspólności małżeńskiej do dnia śmierci małżonka;
- nabycia prawa do renty rodzinnej po zmarłym małżonku nie wcześniej niż 5 lat przed osiągnięciem wieku emerytalnego określonego w art. 24 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;
- niewstąpienia w nowy związek małżeński (wypłata świadczeń w zbiegu na zasadach tzw. renty wdowiej będzie ustawała z dniem poprzedzającym dzień zawarcia nowego związku małżeńskiego przez osobę uprawnioną).

Ustawa wprowadza limit pobieranych świadczeń w zbiegu w ramach tzw. renty wdowiej do poziomu trzykrotności najniższej emerytury (wynoszącej od marca 2025 r. 1 878,91 zł), tj. do wysokości 5 636,73 zł.

Z danych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wynika, że do 30 września br. złożono 1 120,3 tys. wniosków o rentę wdowią, z czego decyzję przyznającą prawo do zbiegu świadczeń z rentą rodzinną otrzymało 905,3 tys. osób, decyzję odmowną natomiast 113,2 tys. wnioskodawców.

Do najczęstszych przyczyn decyzji odmownych, wg stanu na 30 września br., należą¹: zbyt wysoka kwota świadczenia aktualnie wypłacanego (powyżej trzykrotności kwoty najniższej emerytury) - w 46,5 tys. przypadków; nabycie prawa do renty rodzinnej po zmarłym małżonku wcześniej niż 5 lat przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego - 28,5 tys. przypadków; brak prawa do renty rodzinnej - 23,2 tys. przypadków; brak prawa do własnego świadczenia - 21,1 tys. przypadków; niepozostawanie we wspólności małżeńskiej do dnia śmierci małżonka - 944 przypadków; zawarcie nowego związku małżeńskiego - 736 przypadków; nieosiągnięcie powszechnego wieku emerytalnego - 726 przypadków.

Statystyka dotycząca zarejestrowanych w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych wniosków o ustalenie zbiegu świadczeń z rentą rodzinną w poszczególnych miesiącach br. kształtuje się następująco: styczeń - 313,1 tys. wniosków; luty - 182,5 tys. wniosków; marzec - 161,2 tys. wniosków; kwiecień - 104,9 tys. wniosków; maj - 113,9 tys. wniosków; czerwiec - 118,7 tys. wniosków; lipiec - 83,5 tys. wniosków; sierpień - 25,4 tys. wniosków; wrzesień - 17,1 tys. wniosków.

Analiza danych wskazuje, że najwięcej wniosków o ustalenie zbiegu świadczeń z rentą rodzinną zostało zarejestrowanych w styczniu br., w pierwszym miesiącu po wejściu w życie przepisów ustawy wprowadzającej rentę wdowią. W kolejnych miesiącach występuje zauważalny spadek liczby składanych wniosków. Nieznaczny wzrost dotyczył maja i czerwca br. (miesiące poprzedzających bezpośrednio miesiąc, od którego rozpoczęto wypłatę renty wdowiej). Od sierpnia br. obserwujemy znaczący spadek rejestrowanych w ZUS wniosków. Wynika to z faktu, że osoby, które spełniały warunki do ustalenia renty wdowiej, wnioskowały o to najczęściej do 31 lipca br., aby otrzymać wypłatę od początku miesiąca.

Obecnie trudno jest określić na jakim poziomie ustabilizuje się miesięczny wpływ wniosków. Można jednak przypuszczać, że będzie się on kształtował na podobnym poziomie, jak w sierpniu i wrześniu br. Wnioski będą składać osoby, które mają ustalone prawo do własnego świadczenia emerytalno-rentowego i nabędą prawo do renty rodzinnej oraz te, które mają prawo do renty rodzinnej i osiągną wiek emerytalny (odpowiednio 60 i 65 lat w przypadku kobiet i mężczyzn).

Wejście ustawy w życie, zgodnie z przyjętymi na etapie projektu założeniami, spowoduje skutki finansowe szacowane w 2025 r. na kwotę w przedziale od 3,2 mld do 4,2 mld zł, w 2026 r. od 6,7 mld do 9 mld zł, a w 2027 r. od 11,9 mld do 15,8 mld zł - w zależności od tego ilu potencjalnych beneficjentów skorzysta z przysługującego im prawa. Zgodnie z projektem ustawy budżetowej na rok 2026 (druk sejmowy nr 1749) łączne przychody Funduszu Ubezpieczeń Społecznych zostały zaplanowane w 2026 r. na kwotę 508.850.092 tys. zł, co oznacza wzrost o 41.970.324 tys. zł, tj. o 9%, w stosunku do planu na rok 2025 (466.879.768 tys. zł). Z uzasadnienia projektu wynika, że: „w stosunku do ustawy budżetowej na rok 2025 transfery na rzecz ludności rosną o 32.576.802 tys. zł, tj. o 7,1%, co jest w głównej mierze rezultatem prognozowanej waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych, wypłaty przez cały 2026 rok tzw. renty wdowiej (implementacja przedmiotowego świadczenia nastąpiła 1 lipca 2025 r.), wzrostu podstawy wymiaru pozostałych świadczeń pieniężnych

¹ powodem wydania decyzji odmownej mogła być więcej niż jedna przyczyna

finansowanych z Funduszu wynikającego z prognozowanego wzrostu wynagrodzeń, a także podwyższenia kwoty zasiłku pogrzebowego z 4 tys. zł do 7 tys. zł.”

Renta wdowia jest jednym z wielu programów Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Stale rozpowszechniane są informacje o programie i zachęty do korzystania z niego przez osoby uprawnione za pośrednictwem różnych kanałów. Na głównej stronie ministerstwa znajduje się belka informacyjna, która po kliknięciu przekierowuje do szczegółowego opisu programu. Osoby zainteresowane mogą znaleźć tam informacje dotyczące tego, kto jest uprawniony do świadczenia i gdzie złożyć stosowny wniosek. Przygotowano też publikacje sponsorowane w prasie. Teksty informujące o rencie wdowiej pojawiły się w gazetach takich jak Fakt, Super Express, Angora i w prasie lokalnej. W gazetach zamieszczono infografiki informujące o tym, kto jest uprawniony do otrzymania renty wdowiej oraz teksty informujące o sposobach składania wniosków.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych, jako główny realizator ustawy o rencie wdowiej, w ramach kampanii informacyjnej i marketingowej dotyczącej świadczenia w zbiegu podjął kompleksowe działania w skali ogólnokrajowej, których celem jest dotarcie do jak największej liczby uprawnionych do pobierania świadczeń w zbiegu. Do działań informacyjno-promocyjnych wykorzystano elektroniczne i tradycyjne środki przekazu, dostosowane do potrzeb i uwarunkowań różnych grup klientów ZUS. W ramach akcji informacyjnej przygotowano m.in.:

- ulotki „Renta wdowia, czyli łączenie wypłaty renty rodzinnej z innymi świadczeniami”;
- liczne artykuły i informacje prasowe dla mediów m.in. FAKTU, INTERII.pl, redakcji serwisu Polskie Radio 24.pl, INFOR.PL;
- materiały informacyjne zamieszczone na stronie www.zus.pl, w tym informację wynikającą ze zobowiązania ustawowego.

ZUS przygotował również dla klientów narzędzie do sprawdzenia uprawnień do renty wdowiej – na stronie www.zus.pl zamieszczono ankietę, która pozwala krok po kroku sprawdzić, odpowiadając na kolejne pytania, czy spełnia się wszystkie warunki wymagane do przyznania renty wdowiej. Od stycznia 2025 r. ankietę jest połączona z kalkulatorem do wyliczenia szacunkowej kwoty połączonych świadczeń.

Działania mające na celu popularyzację wiedzy o rencie wdowiej były i nadal są realizowane z wykorzystaniem kanałów komunikacji ZUS oraz we współpracy z mediami ogólnopolskimi i lokalnymi. Wszelkie informacje dotyczące ustalenia zbiegu świadczeń z rentą rodzinną są udostępniane na stronie internetowej ZUS. Ponadto osoby zainteresowane rentą wdowią mogą pozyskać interesujące je informacje podczas bezpośredniej obsługi w salach obsługi klientów w każdej placówce ZUS. Pomocą służą także konsultanci Centrum Kontakt Klientów pod numerem telefonu 22 560 16 00 i adresem e-mail cot@zus.pl.

Pragnę zapewnić, że seniorzy są jedną z grup znajdujących się w centrum zainteresowania polityki społecznej Rządu. W Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej analizowanych jest wiele postulatów dotyczących zmiany przepisów emerytalno-rentowych w zakresie, który mógłby pozytywnie wpłynąć na poziom materialnego zabezpieczenia wdów i wdowców. Należy jednak pamiętać, iż ze względu na fakt, że każda zmiana w systemie emerytalnym niesie ze sobą poważne konsekwencje finansowe i dotyczy wielu osób, propozycje wprowadzenia nowych rozwiązań w tym obszarze winny być skrupulatnie

analizowane. Jednocześnie, biorąc pod uwagę aktualną i prognozowaną sytuację Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, każde działanie będzie się wiązało z koniecznością zwiększenia dotacji do funduszu z budżetu państwa. Kluczowe w tej sprawie pozostaje zatem stanowisko Ministra Finansów i Gospodarki, zgodnie z którym aktualne rozwiązania odpowiadają możliwością budżetu państwa.

Przypominam też, że zgodnie z art. 16 ustawy z dnia 26 lipca 2024 r. Rada Ministrów dokona w 2028 roku weryfikacji wskaźnika wysokości świadczeń w zbiegu celem oceny zasadności jego podwyższenia, uwzględniającym na tle sytuacji społeczno-gospodarczej kraju położenie osób uprawnionych do wypłaty świadczeń w zbiegu. Będzie to okazja do całościowego przeglądu przepisów dotyczących renty wdowiej – także tych określających krąg osób uprawnionych do skorzystania z tego rozwiązania.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
dr hab. Sebastian Gajewski, prof. uczelni
Podsekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/